

ÄITI

KIRJ. MAKSIM GORKIJ
Suom. Hanna Kunnas.

(Jatk.)

Nyt astui sisälle kaksi nuorta miestä, tuskina vielä täysikasvuista. Yhden heistä tunsi äiti. Hän oli Jakob, tehtaan vahdin poika, Somov. Toinen teräväpiirteinen, korkean otsan ja kiharatukkainen, oli hänelle tuntematon, mutta ei hänkään näyttänyt julmalta.

Vihdoin ilmaantui Pavel, muassansa kaksi miestä, jotka molemmat hän tunnusteli tehtaan työmiehiksi.

"Sinä olet laittanut teekittöön kuntoon! Sepä oivaa. Kiitos siitä!" virkkoi Pavel nūhdessānsā mitā äitinsā oli tehnyt.

"Kenties hakisū viinua", esitti hän, tietämättä miten osoittaa kiitollisuuttaan hänelle jostakin, jota hän ei vielä ymmärtänyt.

"Ei, emme sitä tarvitse!" vastasi hän riisuen takin päältään ja hymyili hänelle herttaisesti.

"Äkki selkeni hänelle, että hänen poikansa oli aivan keveästi ja ehdolla laioitellut kokoontumisen vaaraan. "Ovatko nuo nyt laitonta väkeä?" kuiskasi hän.

"Juuri sellaisia!" vastasi Pavel ja astui kamarin.

Hän katsoi hartaudella häntä ja ajatteli itsensä miettivästi: "He ovat aivan kuin lapsia!"

Kun samovaari rupesi kiehumaa, kantoi hän sen sisälle, ja tapasi vieraat istumassa tiheässä piirissä pöydän ympärillä sekä Natashan istumassa yhdessä pöydän kulmassa lampun alla kirja kädessä.

"Ymmärtäksemme miksikä ihmiset elivät niin pahasti!" virkkoi Natasha. Ja — miksikä he itse ovat niin pahoja? Hsisi vähä-venäläinen.

"On tarpeellista tarkastaa miten he alkavat elää —"

"Katsokaa, rakkaani, katsokaa!" puheli äiti kaataessaan teetä.

Kaikki vaikenivat silmänpölyyksessä.

"Mikä nyt on, äiti?" virkkoi Pavel silmäkulmansa kohottaen.

"Mitä?" Äiti katseli ympärillensä ja huomattessaan kaikkien silmät tähdittyneen itseensä, selitti hän hämillään: "Minä tässä vaan puhelin itsensä."

Natasha naurot ja Pavel hymyili, mutta vähävenäläinen virkkoi: "Kiitoksia teestä, äiti."

"Ei ole juonut vielä, ja jo kiittää", tunnui hän itseksensä. Katsoen poikaansa hän kysyi: "Enkö minä hiihtänyt?"

"Kuinka saattaisi emäntä omassa kodissaan vieraltansa häiritä?" vastasi Natasha, ja sitten jatkoi hän lapsellisella väkeroimisella: "Äiti, rakas, anna minulle teetä, pian! Minä ihan värisen kylmästä; jalkani ovat aivan kohmetuneet."

"Tuossa palkassa, tuossa palkassa!" huudahti äiti touhussa.

Juotansa kupin teetä, henkäisi Natasha hyvin syväin, silitti tukan pois otsaltaan, ja alkoi lukea ääneen luvasta, keltaisesta kuvakirjasta. Äiti, joka varol kolistelemasta astioita, kaantoi teetä lasiin ja koetti pinnistää harjaantumaton ajatustansa seuraamaan tytön juoksevan lukemista. Lukijan sointuva ääni sekaantui samovaarin ohkaiseen soiton tapaiseen sirtään. Selvä, yksinkertainen selonteko raakalaiskuoista, jotka elivät luolissa ja tappolivat petoja kivillä, kierteli ja väikköi kuin kauris nanha huoneessa. Se kuului sadulta, ja äiti katsahti poikaansa joskus, haluten kysyä häneltä että mitä laitonta oli kertomuksessa villeistä ihmisistä. Mutta pian hän herkesi seuraamasta lukemista ja alkoi tarkastella vieraita, heidän ja poikaansa huomaamatta.

Pavel istui Natashan vieressä. Hän oli sievimmän näköinen heistä kaikista. Natasha kumartui hyvin syväälle kirjan ylitse. Tuon tuostakin siirsi hän sormillansa ohkaisia kutrejaus taapain otsaltansa, ja alensi ääntänsä huomauttaakseen lempein katseen kuulijoilleen jotain sellaista, jota ei ollut kirjassa. Vähä-venäläinen nojasi leveästi rintaansa pöydän nurkkaan, ja käänsi katsettaansa kleroon sivulle päin nūhdäksensä pitkien viiksensä kuluneet piät, joita hän kierteli alati. Vyesovshchikov istui tuollilansa jūykkäänä kuin salko, kämmenet liitetään polvien päällä, ja rokonarpiinen, otsaton ja ohut huulinen naamansa liikkumattomina kuin naamio. Hän piti kopseasilmänsä katseensa itsepitäisesti kiinnitettyinä paistavaan kuvaansa, joka kajasti kiiltävästi, messingisestä samovaarista. Hän näytti tuskin hengittävään. Pikku Somov liikutti huuliansa mykästi, aivan kuin olisi kerrannut kuulemansa sanoja; ja hänen kiharapiäinen naapurinsa, selkū koudessa, kyynäspäät polvia vasten ja päi käsien varassa, hyryili hajamiehisesti. Yksi miehistä, joka oli saapunut yhdessä Pavelin kanssa, hento punatukkainen ja viherläsiläinen, iloisin näköinen nuorukainen näytti yhtenäisen haluavan sanoa jotakin, sillä hän kilänteli levottomasti joka puolelle. Toinen, vaaleatukkainen ja lyhytlantū, pyyhkiäsi aina päätinsä kädellensä ja katsoi alas lattiaan, niin että hänen kasvonsa jäivät näkymättömiin.

Huoneessa oli lämmin, ja tunnelma miellyttävä. Äiti yhtyi tähän oimittuiseen viehitykseen, jota hän ei ollut ennen koskaan tuntenut. Hänen vaikutti Natashan joustava ääni, joka somasti sekaantui teekittöön vienoon porinaan, ja muistutti valittomista illanvietoista hänen nuoruudessaan — nuorten miesten raukudesta, joiden henki aina haasi viinulta — heidän karkeista kompasnostaan. Hän muisti tämän kaiken, ja painostava säälän tunne heräsi hänen kärsineessä sydämissään.

Eteensä kohosi kohtaaminen miehensä kosimisesta. Eriässä kemuissa oli hän tarttunut häneen eteessä ja rustistaen häntä koko ruumillansa selin vasten, oli kysynyt kirkealla, ärtäisellä äänellä: "Tahdotko tulla mukajaksen?"

Hänestä oli tuntunut tukalalta ja hän tunsi mielensä loukatuksi; mutta toinen iski lujasti sormensa hänen lhaansa, ilkkui raskaasti ja hengitti kuumaa, kostea ilma hänen kasvoilansa. Hän taisteli kaikkiin voimin repliiksensä itsensä, irti hänen kynsistensä.

"Äiti yrittäkään!" ärjyi hän. "Vastaa minulle! Mitä?"

Mutta hän vaiken, häpeissään, loukattuna ja kykenemättä hengittää.

"Äli ole olevinasi, hassu! Minä tunnen sinun kaltaisesti. Sinä olet mahdottomasti mielissäsi!"

Joku avasi ovia. Hän laski hänet menemään vapaasti, sanoen: "Lähetään luoksesi sormuksen mitan ottajan ensi sunnuntai."

Hän teki niin.

Äiti peltti silmänsä ja huokasi syväin.

"En halua tietää miten ihmiset elivät ennen maailmassa, vaan kuinka heidän pitäisi elää!" kuului Vyesovshchikovin kolea ja tyytymätön ääni huoneesta.

"Aivan niin!" yhtyi siihen punatukkainen mies, nousten.

"Mutta minä en sitä hyväksy!" huusi Somov. "Jos ajomme edistyy, täytyy meidän tietää kaikki."

"Totta, totta!" virkkoi kiharapiäinen nuorukainen matalasti.

Nyt seurasi kiikheä keskustelu, ja sanat sinkoilivat kuin tulenlieskat kokosta. Äiti ei käsittänyt mitä he niin elimöitsivät. Kaikkien kasvot hehkuvivat intoa, mutta ei kukaan vi-

hastunut, eikä käyttänyt raakoja, vä tahtoni tull sydämostäni, ilman muuta tarkoitusta."

"Kuinka hyvä te olette!" vastasi Natasha samalla äänellä, puristaen pikaisesti hänen kättänsä ulos mennessään.

"Hyvää yötä, äiti!" huudahti vähävenäläinen, katsoen hänen silmiänsä. Hänen kumarainen ruumiinsa seurasi Natashaa ulos portaille.

"Äiti katsahti poikaansa. Tämä se soi kamarinsa ovelta hymyten.

"Iltamme oli onnistunut", virkkoi hän tarmokkaasti päätänsä nyykäyttään. "Todella onnistunut! Mutta nyt lienee parasta että käyt levolle, jopa on aika."

"Sinun on myös kiiruhtaminen nukkumaan. Minä menen tuossa tuokiossa."

Hän korjasi nopeasti astioita pöydältä tyytyväisenä ja hehkuen miellyttävää tunnelmaa. Hän oli iloinen, että kaikki oli käynyt niin hyvin ja että kokous oli päättynyt rauhallisesti.

"Sinä järjestit kaikki niin sievästi, Pavlusha. He ovat epäilemättä hyvää väkeä. Vähävenäläinen on niin sydämellinen. Ja nuori neiti, mikä reipas ja viisas tyttö hän on! Kuka hän on?"

"Opettaja", vastasi Pavel, kävellen edestakaisin huoneessa.

"Oi sitä raukkaa! Kuinka köyhästä hän on puettu, kuinka köyhästä. Kuinka helposti hän saattaisi vilustua. Ja missä ovat sitte hänen sukulaisensa?"

"Moskovassa", virkkoi Pavel, pysähtyen äitinsä eteen. "Näetkös, hänen isänsä on rikas mies; hän on rautatavaraliikkeessä ja omistaa paljon omaisuutta. Hän ajoi Natashan pois kotoa, kun hän yhtyi toteuttamaan näitä aatteita. Hän on kasvatettu ylellisyydessä ja loistossa, ja häntä on hemmoteltu kaikin puolin kaikissa mieliteoissaan — ja nyt hän kulkee neijä peninkulmaa jalkasien ja keskellä yötä yksin."

Äiti kauhistutti. Hän seisoi keskellä huonetta ja katsoi äänettömänä poikaansa. Sitteen kysyi hän tyyneesti: "Onko hän menossa kaupunkiin?"

"On."

"Ja hän ei pelkää?"

"Ei", virkkoi Pavel myhähtien.

"Mutta miksi hän meni? Hän olisi voinut jäädä meille yöksi ja nukkua minun kanssani."

"Se ei soveltunut. Hänet olisi voinut nähdä täällä huomen aamuna, emmekä me sitä tahdo ja hän itse kaikista vähimmin."

Äiti kokosi mieleessään kaikki entisen pelkousa, katsoi miettivästi ulos ikkunasta ja kysyi: "En kiittä, Pasha, mitä tässä kaikessa on vaarallista ja laitonta. Mitä, etteihän tee mitään pahaa, vai kuinka?"

(Jatk.)

PORTLANDIN S. S. O:n ompeluseuran kokoukset pidetään joka kuun ensimmäinen ja kolmas torstai osaston talolla klo 8 illalla. Osote: 719 Montana Avenue.

WAUKEGANIN, Ill., S. S. Osaston viralliset kokoukset pidetään joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena torstaina, alkaen kello 8 illalla. Ohjelmakokoukset joka toinen ja neljäs torstai, alkaen samoin kello 8.

HANNAN Yhdistyneitten Suomalaisen ompeluseuran kokoukset ovat joka torstai-iltana, klo 8. Kokouksien jälleitä vanhanmaan tanssit. Kahvia. Osote: Box 33, Hanna, Wyo.

BRANTWOODIN S. S. Osasto, Box 1, Brantwood, Wis. Osaston kokoukset joka 2 ja 4 sunnuntai Labor Tempelillä, kello 2 iltapäivällä.

CLEVELANDIN S. S. OSASTON kirjenvaihto-osote on: 4011 Whitman Ave., N. W., Cleveland, Ohio. Kokoukset pidetään jokaisen kuukauden ensimmäinen ja kolmas tilstai-iltana haalilla 1303 W. 58th St. Työkokousten jälkeen on keskustelukokous. Iltamat toimii Edistysyhdistys samassa paikassa.

ABERDEENIN S. S. CLUBIN ompeluseura kokoontuu joka torstai kello 2 i.p., 713 E. First St.—Terretuloa.